

LEBRIS

We know
books

Ana Selejan

ÎN BLÂNDEȚEA
,
ȘI-N
VIFORNIȚA
ZILELOR

roman

Cluj-Napoca
2022

Cuprins

Partea întâi	7
Capitolul unu	7
Capitolul doi	13
Capitolul trei	21
Capitolul patru	29
Capitolul cinci.....	65
Capitolul șase	76
Capitolul șapte	85
Partea a doua	97
Capitolul unu	97
Capitolul doi	105
Capitolul trei.....	117
Capitolul patru	122
Capitolul cinci	132
Partea a treia	147
Capitolul unu	147
Capitolul doi	150
Capitolul trei	158
Capitolul patru	173
Capitolul cinci.....	187
Capitolul șase	200
Capitolul șapte	208
Capitolul opt	214
Capitolul nouă	225
Capitolul zece	231

Partea a patra.....	239
Capitolul unu	239
Capitolul doi	251
Capitolul trei	268
Capitolul patru	274

CAPITOLUL UNU

I

Întredeschise ochii cu o senzație nelămurită de teamă. Se ridică brusc – ca împinsă de nevăzute arcuri elastice – gestul obișnuit cu care se trezea ori de câte ori vise ciudate îi frământau somnul, dar instantaneu realizează că nu vreun vis urât era pricina stării neobișnuite care o scăldase în valuri de transpirație, căci imaginile visului fuseseră frumoase și calme – întotdeauna în primele clipe ale stării neclare dintre somn și trezire, i se perindau, cu repeziciune, momentele cheie din vis, așadar visase frumos; să rețină visul și să-l analizeze – întotdeauna își propunea asta și de cele mai multe ori așa se și întâmpla: visele nopții și le reamintea mai târziu cu limpezime în cele mai clare amănunte... Deci, ce putea fi? Scruta cu ochii larg deschiși încăperea, totul îi era străin, necunoscut, începând cu lumina orbitoare care scălda camera, șuvoiul de culori violente care curgea din toate părțile, imensitatea patului și această respingătoare cămașă de noapte roșie care-i frigea realmente pielea – niciodată nu purtase această culoare, numai gândul de a se înveșmânta în ea o contrariase dintotdeauna, și acum iat-o de sus până jos în valuri de roșu, dantelă fină revărsată în bogate jabouri, volane și pliuri.

Graba și furia cu care se descotorosea de această platoșă dureroasă o treziră definitiv. Asta era, deci! Se afla în dormitorul casei Udrescu. Sosise ieri, pentru un

reportaj. Doctorul și pictorița erau personalități cunoscute în județ, auzise multe discutându-se despre ei în cele câteva luni de când venise în redacție. Șeful ei o trimise aici, la Zav, pentru un „material extra” – cum se exprimase – pentru numărul de duminică. Era marți și perspectiva petrecerii câtorva zile în acest peisaj natural fascinant, pe care îl întrezărise din goana mașinii, o însenină de-a binelea. Se întinse pe partea răcoroasă a patului. Simți prospețimea așternutului impecabil, apretat și călcat, așa cum îi plăcea ei, moliciunea pernelor și saltelelor, finețea cuverturii pe care și-o trase până sub bărbie și, în această comodă poziție, se pregăti să contemple tablourile Evelinei Udrescu. Erau, majoritatea, pictură pe sticlă, flori, peisaje, figuri, multe figuri, dimensiuni mari și mici, fiecare piesă înrămată simplu, cu eticheta dedesubt, o mare de culori tari – roșu, violet, portocaliu, negru – cotropeau camera, exact de la rama dușumelei până în tavan. Peretele opus celui lângă care era așezat patul, era în întregime din sticlă pictată, reținu fugar scene biblice contorsionate în același înveliș strident de culoare și un oftat ușor îi ieși de pe buze. Nu-i plăcea nimic din ceea ce vedea. Impresia neclară de agresiune și disconfort cu care se trezise dăinuia și Olga Coțescu știa cât de reale și greu de înlăturat sunt întotdeauna primele ei impresii. Cum îi va reuși „reportajul extra”?

Hotărî să nu anticipeze deocamdată nimic; se întinse spre marginea opusă a patului de pe a cărui spetează minunat intarsiată cu câteva culori și esențe diferite de lemn, își recuperează propria îmbrăcăminte de noapte acum uscată, care aseară – stupid accident – îi căzuse în vana plină cu apă; simți și acum stânjeneala care a cuprins-o, cum a încercat să-și zvânte cămașuța în

prosoapele imense de pe suport, întârzierea îndelungă din baie deși ușa-vitrăliu dinspre dormitor era de mult luminată, semn că Evelina Udrescu o aștepta, așa cum se înțeleseseră, pentru o discuție, „dacă-domnișoara-nu-este-prea-obosită-o!-nu-ba-dimpotrivă-mă-bucur”. Până la urmă se înfășură în propriul prosop – totdeauna își lua prosoape de-acasă, oricât de mult i-ar fi îngreunat bagajul – și, cu obiectele ude, ținute demonstrativ în mână, intră vitejește în camera scăldată plăcut în lumina filtrată a unor abajururi joase. Pictorița pricepu de îndată situația și, cu toate protestele ei, se trezi îmbrăcată în cămașa roșie de noapte, care acum zăcea pe imensul covor rotund, minusculă picătură roșie, fierbinte, pe albeața rece a covorului pufos. Nu se putu împotrivi dorinței de a-și înfunda degetele în țesătura groasă, netedă a covorului și el, ca și patul, candelabru și întreg mobilierul fiind, cu siguranță, piese rare și vechi, atât de distonante cu podoabele pereților.

„Of, tablourile astea!” Gândul o sâcâia și știa că nu-și va găsi liniștea până nu-i va găsi o rezolvare cât de cât rezonabilă. Și valabilă. Oricum, va semna cu pseudonim, cum obișnuia în cazurile de compromis. Își notă titlurile câtorva tablouri, care, așa cum bănuia, erau și mai derutante: *Laissez-faire*, sub un peisaj de iarnă având în centru ideea unui pârâu, *Naiadă*, o compoziție geometrică în negru și portocaliu; *Carceră* – o natură moartă înfățișând mere violete pe un fundal de cruci; *Tandrețe* – un copac albastru, singuratic; *Decalog* – o vază, probabil cu flori – probabil zece; și tot așa: *Spirochet*, *Paralaxă*, *Mândrie și prejudecată*, *Astrale*, *Iarna în sat*. Erau și câteva autoportrete, fiecare completate, în legendă, cu un vers sau două; le notă și pe acestea încercând să

identifice autorul, nu reuși, bănuind că erau creații proprii, pictoriță fiind, deci poetesă; stabili, oricum, în gând câteva ascendențe și analogii: Blaga, Verlaine, Paul Valéry, pe care să le aibă la îndemână în cazul discuției inevitabile cu pictorița; stabili, tot în gând, câteva interpretări convenționale pe care să le plaseze în timpul conversației și se strâmbă la ideea unor menajamente de care trebuia să țină cont, dar știa că n-avea încotro.

II

Tânăra ziaristă Olga Coțescu nu venise la Sanatoriul din Zav numai pentru „reportajul extra” și nici n-o știa pe pictorița Evelina Udrescu numai din discuțiile din redacție. Când Luciana, fostă colegă de facultate, cu care s-a întâlnit întâmplător la București în ziua când își luase diploma, a aflat că va lucra la ziarul județean din Orașul Nou, nu-și mai putea reveni din uimire.

- În Orașul Nou, spui? De când? Păi nu fuseși repartizată la...? În fine, nu-i așa că în acel județ e și localitatea Zav? Cum nu știi? Îți spun eu, acolo e! Unde să mergem, trebuie neapărat să-ți spun ceva! E groaznic! Mă vei ajuta, nu? Și monologul Lucianei a durat mai bine de trei ore, întâi la cofetăria „Lămâița”, apoi în troleu, apoi la gară, la casa de bilete, apoi la cofetăria gării, în fine, pe peron, în așteptarea trenului spre Orașul Nou. Ceea ce află i se păru de-a dreptul incredibil. Era acolo o puternică echipă de cercetare medicală a bolilor musculare, se testa un medicament și ea, Luciana, voia să-l introducă și pe cumnatul ei paralizat, în eșantionul uman supus testelor.

Se uită la ceas: era abia ora 6.30. Olga nu era o matinală. Dimpotrivă! Se gândi, chiar, cum va face față acestei zile lungi și boscorodi în gând dormitoarele fără obloane sau jaluzele. De bună seamă, lumina zilei o trezise atât de devreme și, cu trusa de toaletă și prosoapele pe braț, se întreba ce să facă. Din casă nu răzbătea niciun zgomot, și, cu toate că baia și acest strategic dormitor pentru oaspeți păreau să fie izolate, căci își amintea de un coridor destul de lung pe care fusese condusă aseară, se gândi să mai întârzie cu dușul.

– Nu vă puteți închipui, domnișoară Coțescu, cât mă bucur că ați venit la noi, îi spusese aseară Evelina Udrescu, așezată în același fotoliu larg, moale și adânc în care se ghemuise, acum, Olga. Erau două fotolii identice care flancau măsuța joasă, neagră, probabil din marmură, cu un medalion central în culori stinse, extrem de delicate; din fildeș.

– Sunt aici foarte singură și, cum probabil bănuieți, foarte nefericită, continuase femeia, cu voce stinsă. Invaliditatea aceasta venită pe neașteptate, ca un trăsnet, în urmă cu câțiva ani, mă umilește, mă chinuie cumplit, dar nu mă omoară. Și cât îmi doresc moartea! Nu, nu protestați, nu puteți înțelege deocamdată... dar moartea mea ar fi o ușurare pentru toți, dar mai ales pentru mine. Mă priviți atât de intrigată, domnișoară Olga, scuzați-mă aveți un nume plăcut, nu vreți să ne tutuim? Perfect! Spune-mi simplu „Evelina”, îți voi spune „Olguța”. Nu mă condamna, te rog, pentru această grabă, pentru apropiere, nu este o familiaritate nemotivată; simt nevoia organică de prietenie, de comunicare; mă agăț, realmente, de primul venit ca o înecată care vrea să respire nu atât aer, cât cuvinte, vești, sentimente, impresii,

imagini, lumea, lumea largă, adevărată la care eu nu mai am acces de-atâția ani...

Da, Evelina Udrescu avea o exprimare îngrijită; aseară au impresionat-o nu numai vorbele ei, ci și întreaga ei înfățișare, mai mult decât patetică; dar era atât de slabă! Aproape transparentă, aproape un schelet! Acum se gândea că, dincolo de suferința reală, era în toate, inclusiv în acest dormitor-expoziție, în care, dacă a înțeles bine, erau găzduiți numai musafirii, era, deci, ceva controlat, gândit dinainte, în fine, era un pic de regie. „Soții Țeposu, Luciana și amicii cu care a mai discutat «subiectul Zav» s-ar putea să aibă dreptate”, își zise în gând, în timp ce-și întindea picioarele peste brațul larg, cât o banchetă de tren, al fotoliului de un roșu minunat de strălucitor.

Acum, că era protejată de altă culoare, de galbenul odihnitor al propriului capoțel, se putea îmbăia în această culoare, pe care, de altfel, o admira întotdeauna la alții. Îi plăceau mai ales bărbații în cămăși roșii, dar nu se încumeta niciodată s-o pună pe propria-i piele. „Mofturi” – ziceau unele, „fandoseli” – comentau altele, atunci când, rar de tot, în cercul de cunoștințe sau prietene, venea vorba despre această ciudată idiosincrazie; o avusese de mică. De multe ori, Mama ei povestea amuzată, că primele ei cuvinte n-au fost nici „mamă”, nici „tată”, cum obișnuiesc toți copiii ci: „nu losu, nu losu”, adică „nu roșu, nu roșu”.

I

- Era primăvară, de Paști, plecam undeva în vizită sau așteptam oaspeți, nu mai știu exact, în tot cazul voiam să-ți pun o fundă roșie în păr, îmi povestea Mama. Aveai păr blond, cârlionțat, minunat, dar foarte rar, încât bunicu-tău Ioan, care ne ținea și pe-atunci din scurt, ca și acuma, îl adusese în mai multe rânduri pe Țilica, frizerul, să-ți radă părul, „ca să se-ndesească”, zicea el. „Mai las-o, tată, e prea mică, să-mplinească măcar anul.” „Nici vorbă, protesta bătrânul, și continua: Până-n vară când nepoata mea – și când zicea «mea», adăuga de fiecare dată Mama – bunicu-tău își apăsa palma pe piept, că i-ai fost dintotdeauna dragă, cea mai dragă, deși era aspru cu voi toate, dar mai ales cu tine, el ți-a ales și numele, ți-am mai spus, deși m-am împotrivit, dar cu socru-meu n-am scos-o nicicând la capăt, așa voia el, așa o chemase pe nevasta lui, bunică-ta fie iertată, pe care tu n-ai știut-o, c-a murit înainte să te naști tu...” „Ho, ho – încerca să-l imite Mama – până-n vară nepoata mea va avea părul des, galben și drept, nu încâlcit și tufănit ca la țigani”.

- Plângeam și mă necăjeam – continua Mama – căci știam că se va face până la urmă pe voia lui, cum se făcuseră, până atunci, toate în casa asta, și de-atunci încoace – ofta ea cu obidă – că tată-tău n-a îndrăznit niciodată să-i iasă din vorbă, și tare aș fi vrut să nu te tund, erai dulce ca un îngerăș, în tot neamul nostru, ce mai, în tot satul, nu erau copii bălani... Până la urmă, nen-tu se-nvoi să amâne treaba cu tunsul părului până după Paști, „fix, nici c-o zi mai mult”; și-așa a și fost și-mi

pare rău și-n ziua de azi că nu m-am înținat mai tare, că după tunsoare cărlionții ți-au dispărut, era tot blond, ce-i drept, era și mai des și firul gros și strălucitor, dar nu mai aveai buclele care te deosebeau într-atâta de ceilalți copii – și de care eu eram așa de mândră – ce mai, minte proastă de nevestă tânără...

– Dar zici – o întrerușeam de fiecare dată – că și acum îți pare rău, deci și azi ai „minte proastă de femeie tânără”, o zgândăream eu.

– Ia nu mai fă pe filosoafa! Când văd câte griji ai tu cu „permanentul” ăsta, cum vii de la coafor cu capul numai rană, că trei săptămâni ți se cojește pielea... și toate astea ca să ai buclele pe care le aveai din naștere!

– Ei, a fost un accident, Mamă, cică-s alergică... sau a fost prea tare soluția...

– Alergică, alergică, mă întrerușea impacientată Mama. Dacă știam eu asta mai de mult, încă de-atunci când tu țipai și plângeai „Nu losu! Nu losu!” de câte lacrimi și de câtă suferință nu te-aș fi cruțat! Urlai ca mușcată de viespe și-n duminica aceea, încercai cu mânușele prea scurte să-ți smulgi funda roșie – un *majli* dublu, frumos care-ți venea foarte bine, până la urmă ai reușit să ți-l scoți și parcă văd cu câtă putere l-ai aruncat jos. Dar bunicu-tău: „Nu! Pune-i-l la loc!”; eu dau să-ți prind din nou fundița în păr, iar tu urli, te trântești în pătuț cu fața în jos, bătrânul îți trage o palmă, strig și eu, îndrăznește și tatăl tău un „Las-o, tată, ce ai dumneata, dacă nu-i place fetei” „S-o las?? – tremura de furie socru-meu – te-am lăsat pe tine de capul tău și uite ce-ai ajuns, sub papucul nevestei...”

– Of, gema Mama – nu știu cum de-mi aduc atât de clar aminte de toate lucrurile astea mărunte și câte

altele mai importante le-am uitat... Până la urmă ce puteam să fac, și-am pus majli în păr, tu plângeai ca apucată, și-am tras și eu câteva palme peste funduleț, plângeam și eu de milă, de ciudă, „Are draci, are nervi, îi scot eu”, spunea întruna bunicu-tău... Și cine știe cât ar fi ținut ciroul, dacă nu apărea mătușică-ta Veronica. Pe-atunci stătea chiar lângă noi, în casa lui Gliga. Ea a fost, încă de pe când eram la casa părintească, cea mai îndrăzneată, iute la minte și bună de gură; iar acum era singura care ținea piept bătrânului. Când a-nțeles care-i baiul, înaltă cum e, c-o mână întinsă drept în față, ca pentru a înlătura pe oricine – și bătrânul știa că nu-i bine să-ți pui mintea cu „bolunda”, cum îi zicea când nu-l putea auzi – s-a îndreptat spre pătuț, unde tu, de-acum erai vânăta de plânș și, cu cealaltă mână, Veronica îți smulse funda roșie din păr și, la fel de hotărâtă, ieși pe coridor și-o aruncă direct în găleata cu lături! Tu ai tăcut îndată, ba chiar ai început să râzi, îți scuturai fericită capul. „Neam prost, moți căpoși”, mai zise bunicu-tău în timp ce ieșea, trântind ușa în urmă lui.

– Dar nici din întâmplarea asta n-am tras învățăminte, cum puteam să știi? continua Mama. La scurt timp mătușică-ta, care avea încă de pe atunci mașina de cusut, pe care-o știi, și-a făcut o scumpă de rochie roșie, știi că-i culoarea mea preferată... și-apoi, pe-atunci, cred că era la modă culoarea, că toate fetițele de vârsta ta aveau rochițe roșii: Ica Tancului, Budoaia, Bruhasca, Grofinda, ce mai, toată copilimea; dar a ta era *cinașă* de tot, adică grațioasă, cum ziceți voi; era dintr-un *crepdeșin* (*crêpe-de-Chine*), pe care-l primisem de la unchiul din București, ca dar de nuntă. Cât te-ai mai zbătut, cât ai mai plâns și-atunci, draga mării..., și noi, proastele, eu

și mătușică-ta, ziceam că ești încapățânată și rea ca bunicu-tău Ioan, te mai și plesneam; până la urmă, tot tu, mititica, mai înțeleaptă, n-ai mai plâns; stăteai în brațe la mătușică-ta și suspinai întruna, întruna, întruna, de te zguduiai toată; așa ai ținut-o toată după-amiaza aceea de duminică, cât am stat în vizită la maica; degeaba îți ofeream jucării, bomboane, aduse de Aurica, mătușă-ta din Brașov, care venise pentru prima dată cu soțul ei acasă la părinți. Nimic! Le luai în mânuțe, dar gura nu ți-o descleștai și nici nu te opreai din suspinat. „Cum Dumnezeu, Doamne iartă-mă, plânge fata asta fără lacrimi – exclamă maică-mea, bunică-ta Medreana. „Hai, Olguță, ia vino tu la mine. Nu-ți place rochița asta frumoasă? Nu? De ce? E așa de drăguță! Uite! Și ce roșu frumos... îți place?” Și tu iarăși negai din cap și continuai să sughiți. N-am mai stat în vizită, deși se pregătea masă mare; venise între timp și taică-tău cu taică-său, dar tu nu mâncaseși nimic, nici n-ai dormit, deși la un moment dat, pentru că era și treabă la bucătărie – dar mă gândeam că poate te liniștești, te-am întins, așa îmbrăcată cum erai, în camera din față. „Hai Tuța mamii, nu mai plânge, te doare ceva, ești supărată pe mine că te-am lovit, las' c-o bat eu pe mâna asta rea care te-a lovit, na, na, mână proastă” – și-mi plesneam o mână cu alta și în câte feluri nu te mai drăgăleam... dar tu continuai să suspini și priveai cu ochișorii tăi negri în tavan... La mine nu te uitai deloc, parcă înadins; ți-am cercetat fruntea, am văzut că n-ai febră, ți-am desfăcut palmuțele în care țineai strâns niște bomboane, te-am învelit cu ceva, tot vorbindu-ți și-ncercând să te-mbunez, căci simțeam eu că pe undeva am greșit... Totdeauna, fata mea, nu știi cum, mă făceai să mă simt nenorocită,